

Jaarverslag 2022 Rijsoordse molen

I. Leeswijzer

Dit is het jaarverslag van de molen De Kersenboom van Rijsoord over het jaar 2022 met de financiële verantwoording.

Daarmee ronden we een prachtig jaar af.

Een jaar met een gouden rand want de molen bestond 200 jaar.

Met tegelijkertijd de vrees van elke molenaar: afgekeurde wieken!

Dat gebeurde in het jaar ervoor en nieuwe wieken zouden er pas na de bouwvak 2022 weer in komen.

We hebben intussen niet stil gezeten, er is veel gebeurd in en om de molen.

We kunnen 3 groepen onderscheiden in en om de molen en die worden in de tekst besproken.

Allereerst zijn dat de klanten en bezoekers voor een rondleiding.

In de tweede plaats zijn dat de sponsors en subsidiegevers.

En als derde groep de vrijwilligers en het stichtingsbestuur.

Tot slot zullen we naast al deze betrokken mensen ook iets over de techniek van de molen zeggen.

We delen onze zorgen en we delen onze trots.

We hebben een leesbaar en aantrekkelijk jaarverslag gemaakt.

We wensen u daarbij veel leesplezier en we ontvangen u graag op de molen in Rijsoord!

II. De klanten en de bezoekers die een kijkje willen nemen in de molen.

1. Bezoekers

Bezoekers krijgen in 2022 zoveel mogelijk toegang tot de molen.

Omdat de wieken waren afgekeurd was het in de eerste helft van het jaar mogelijk de bezoekers tot bovenin de molen rond te leiden. Dat lukt niet als de molen draait – dat is immers niet mogelijk vanwege het gevaar die de draaiende delen kunnen vormen.

Sinds de molen weer draait, ontvangen we de bezoekers veilig op de steenzolder en zij krijgen daar het verhaal te horen van het graan, de zakken die met het luiwerk naar boven worden getakeld door het luikje in de vloer.

Het verhaal van de maalstenen in de kuip en hoe zwaar die zijn.

Het verhaal van de takel waarmee de steenhouwer de maalsteen uit de kuip kan tillen om de groeven weer scherp te beitelen.

Het verhaal als er eenmaal meel is gemalen dat we verder kunnen zeven – builen – door de zakken meel weer naar boven te takelen en het meel te scheiden en er zo bloem en zemelen van te maken.

Dan laten we beneden op de begane grond de goot zien en de plek waar het meel in de zak valt. Dat is voor heel veel bezoekers een eerste keer dat ze een graankorrel zien en daarbij de relatie leggen met het gemalen meel.

We leggen uit dat wij tarwe kunnen malen, spelt en rogge.

We vertellen dat het prachtig lokaal is als molenaar Tom Blaak ook van in Rijsoord gedorste tarwe en van iets verderop in Ridderkerk gedorste tarwe meel kan malen en bloem kan builen.

Die gedachte van lokaal werken vertellen we ook bij de honing die we van verschillende kanten uit Rijsoord, Ridderkerk of soms Hoeksche Waard betrekken.

En eveneens ambachtelijk gemaakte en lokaal verkochte producten zijn de kruiden die we via molenaar Wim van Bruggen betrekken uit de Ster en de Lelie uit Rotterdam.

We vertellen die verhalen graag en willen daarmee de verbondenheid van de bezoekers met de Rijsoordse molen versterken.

2. Klanten

Vaak worden de bezoekers ook klanten. Maar vaker nog komen mensen gewoon doelgericht naar de molen van Rijsoord om meel, bloem te kopen. Of ze kopen de producten die we elders bestellen – altijd op steen gemalen overigens! – zoals broodmixen, cakemixen, pannenkoekenmix, appeltaartmix of simpelweg 5-granenmeel. Soms gaat er een adviesgesprek aan vooraf. Dit kan gaan over de eigenschappen van het meel, het eiwitgehalte, de gluten, over de smaak van tarwe of spelt, de verhouding meel en bloem in een bruin brood, of je liever desem gebruikt of droge gist en hoe dan te werk te gaan.

Heel veel mensen hebben een broodbakmachine en maken de lekkerste broden thuis, anderen bakken op steen of in een bakblik in de oven.

Het is leuk, die contacten tussen de verkopende vrijwilligers/sters en de klanten. Dat maakt het voor het dorp Rijsoord mede aantrekkelijk om een molen te hebben met vrijwilligers die het ambacht en de molenwinkel in stand willen houden.

3. Molenwinkel

De klanten zien op de begane grond eerst een bescheiden molenwinkel.

Voor de kleinste bezoekers hebben we op initiatief van één van de vrijwilligers een snoepspot staan.

In de winter werken we binnen, soms zelfs met een straalkacheltje aan.

Dan hebben vrijwilligers en bezoekers nog iets comfort als het vriest en waait.

Zodra de zon schijnt en de temperatuur redelijk is werken we het liefst buiten.

Dat vergroot de aantrekkingskracht van de molenwinkel voor toevallige voorbijgangers.

Fleurig kledje op de houten toonbank en in de kratten tonen we wat je als klant allemaal kunt kopen.

In het rekje aan de deur heb je als klant in één keer het overzicht over de jam, siroop, honing en kruiden.

4. De omzet

De steeds hogere omzet weten we vorig jaar nog aan Corona maar de cijfers (netto-omzet) laten zien dat we nagenoeg stabiel zijn blijven verkopen:

2020	2021	2022
€ 17.600	€ 18.300	€ 17.600

Wij denken dat steeds meer mensen in Coronatijd het 'thuis bakken' hebben opgenomen en dat zijn blijven doen toen de crisis eenmaal achter de rug was.

Wij zijn er erg blij mee en wanneer er grote uitgaven zijn kunnen we daardoor zelf het nodige bijdragen uit deze verkoopresultaten.

III. De sponsoren en subsidiegevers

Wij bestaan niet zonder giften en subsidies.
Zo simpel is het.

Hierboven beschreven we hoe de eigen omzet bijdraagt aan het onderhoud.
Een ambachtelijke molen van deze omvang is niet (meer) rendabel te krijgen.
Hieronder onze eigen inbreng, de verkoopcijfers afgezet tegen voorgaande jaren:

Activiteit / Product	2019	2020	2021	2022
Omwentelingen	145.000	161.000	45.450	43.254
Omzet excl BTW	9.500	17.600	18.300	17.600
Spelt, gemalen	200	400	826	366
Tarwemeel				1.801
Tarwebloem	330	865	983	985
Paradijsbloem	71	120	39	14
Speltbloem	149	370	487	392
Cake-/koekmix	403	630	4.388	4.495
Pannenkoekenmix	349	1150	1.637	1.245
Broodmix	111	550	1.988	2.392
Jam	52	104	119	177
Siroop			56	104
Honing	71	420	449	1.873
Specerijen	185	250	226	454
Mosterd	-	30	10	397
Feest- en eenmalige producten	-	-	-	518
Bezoekerscentrum	-	-	-	963
Stichting Werk aan de Winkel	-	-	-	138
Particulieren	-	-	-	259

De financiële bijdragen waren dan ook zeker nodig voor de vervanging van de afgekeurde wieken.

Onze hartelijk dank spreken we hier nogmaals uit aan alle donateurs, sponsoren, subsidieverstrekkers en andere gulle gevers.

Voor een complete verantwoording van de subsidies, sponsoring en giften is in de jaarrekening een overzicht opgenomen. Als gevolg van boekhoudkundige regelgeving met kalenderjaar overbruggende saldorekeningen en bestemmings-reserves wijken deze cijfers iets af van de daadwerkelijk in het boekjaar ontvangen bedragen.

Met hun bijdragen houden de sponsoren, subsidiegevers en donateurs twee dingen overeind:

1. een beeldbepalend stuk cultuurhistorie
2. een oud Hollands ambacht.

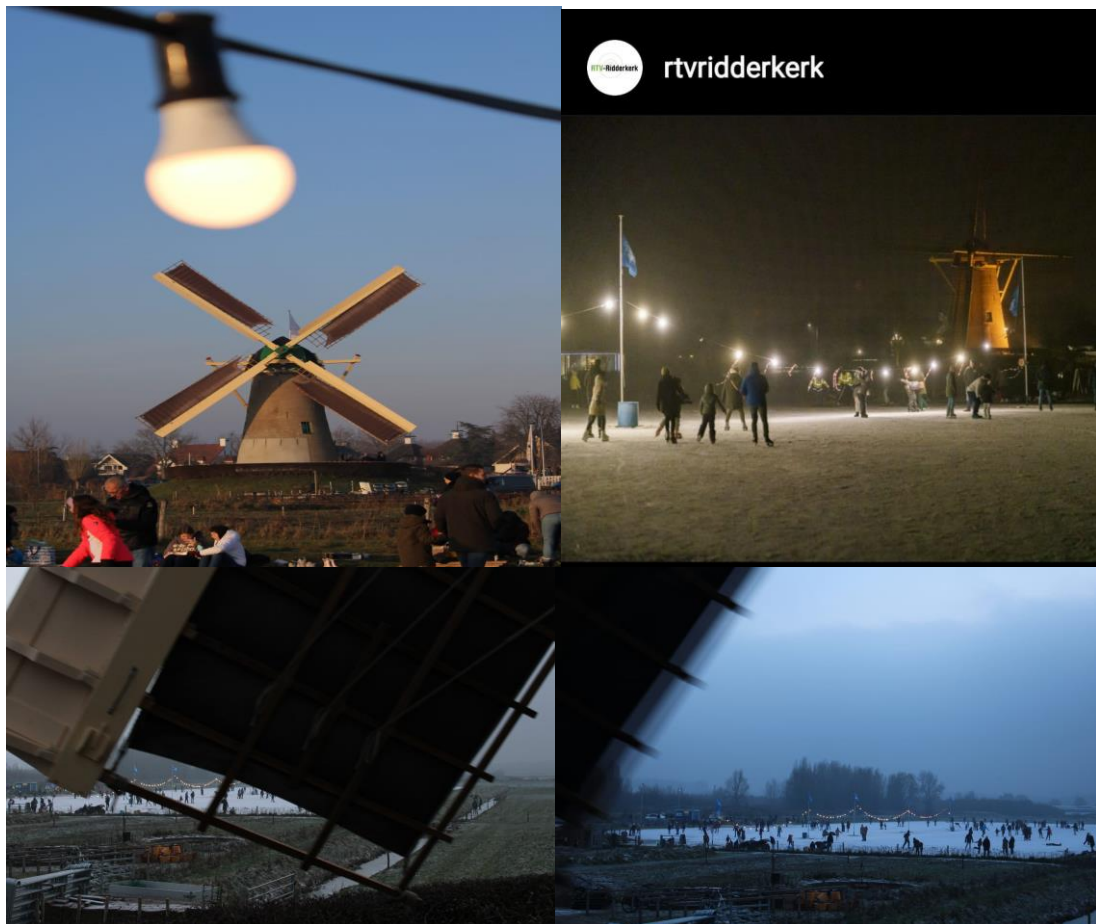
Daarmee leverden zij in 2022 een belangrijke bijdrage aan het dorpse karakter van Rijsoord.

De netto ontvangen bedragen in 2022 zijn als volgt:

Subsidies, Sponsoring, Donaties & Giften	2022	2021
Rijk, Provincie, Gemeente *)	55.914	23.068
Hollandsche Molen	1.335	40.744
Prins Bernhard Cultuurfonds		3.000
Fonobori	2.727	
Lions Club Zwijndrecht	5.325	
Rabo Club Support	1.603	2.081
Molendag	968	
Donaties bedrijven, instellingen	500	25.389
Donaties, giften particulieren	597	3.507
TOTAAL	68.969	97.789
*) Nog te verwachten van GS	8.704	

Bij het hoofdstuk over de techniek leggen we uit wat er gebeurd is, hoe we weer konden gaan draaien en malen.

Enkele sfeerplaatjes in de winter van december 2022:

IV. Vrijwilligers

1. Verkoopvrijwilligers

In het team van vrijwilligers is heel veel enthousiasme om te verkopen.

Het team bestaat uit:

- Pieter Blaak
- Anita Pletser
- Raymond Sauer
- Dimphna de Sitter
- Susan van der Stel
- Martinette Wijngaard
- Thera Land-Zoutewelle

Zij hebben ook in 2022 de creativiteit ingezet om de winkel 'aan te kleden':

Tussendoor vonden ze ook nog tijd en energie om grote bestellingen te scheppen, stickeren en dichtbinden:

Verder maken zij cadeaupakketten, leuk om te geven, leuk om te krijgen en goed voor de verkoopcijfers:

Zonder de verkoopvrijwilligers kan de molen nooit de omzet halen die we in 2022 en het jaar ervoor bereikt hebben.
Heel veel dank daarvoor!

2. Molenaars

Tom Blaak is molenaar op de Kersenboom, die liefde begon alweer even geleden toen hij nog maar net kon lopen. Hij is altijd begaan met de techniek en met de onderhoudstoestand van de molen. Hij onderhoudt de contacten met de molenmaker(s) en met de leverancier van molenproducten uit de Schiedamse molen. Hij is vaak boven in de kap te vinden, smeren van de askop en verder overal waar draaiende onderdelen zijn.

Wim van Bruggen is molenaar en instructeur. Wim draait met regelmaat ook op de molens De Ster en De Lelie (specerijenmolens) in Rotterdam en ook op de molen Kyck over den Dijck in Dordrecht. Ook Wim houdt zich bezig met het onderhoud en de bestelling van producten bij een bevriende molenaar uit Biggekerke in Zeeland.

Evert Bunt is leerling molenaar. Zijn opleiding stond tegelijk met de wieken dus ook stil. Vanaf oktober 2022 is er weer instructie mogelijk voor hem op de molen in Rijsoord. Hij loopt intussen mee met de theorieavonden voor leerling molenaars in Dordrecht en hij heeft snuffelstages gelopen bij De Ster en De Lelie in Rotterdam en is te gast geweest bij collega molenaar Jesse in 't Veld in Puttershoek.

Met deze drie molenaars is het mogelijk om het oude ambacht van molenaar in ere te houden op de Kersenboom in Rijsoord. Daarvoor geldt net zo goed als voor de molen zelf dat het een oud eerbiedwaardig beroep is. Rendabel is het niet (meer) te krijgen, dat is al aangehaald. Maar op vrijwillige basis doen deze mannen hun best om de molen 'in de wind' te houden.

Molenaars hartelijk dank!

3. Bestuur

Bij de dreigende sloop van de molen rond 1990 is een stichting opgericht. Gelukkig hebben zij de molen voor sloop behoed en kon de molen verplaatst worden naar de overzijde van de Waal. Dat is ruim 30 jaar terug en nog wekelijks is er wel een bezoeker die daarover herinneringen vertelt. Dat heeft enorme indruk gemaakt.

Het bestuur is door gegaan gelukkig. Er is jaarlijks onderhoud gepleegd aan de molen. Met in 2021 groot onderhoud aan de molenstomp. Het schilderwerk is uitgebreid toegelicht in het vorige jaarverslag. De voegen zijn gebikt en de stenen weer gevoegd. Halverwege dat jaar werden bij inspectie de wieken stilgezet vanwege ernstige roestvorming in de roeden (de stalen balken die de ruggengraat van de wieken vormen). Dat was een streep door de rekening – de bodem van de kas was al in zicht vanwege het groot onderhoud het jaar ervoor.

Dankzij sponsorgelden, giften en grote subsidiebijdragen is het goed gekomen. De stalen roeden konden toen op tijd besteld worden. Later zijn veel meer molens stilgezet vanwege dezelfde kwaal in de roeden.

Het bestuur heeft in de zomer een barbecue georganiseerd voor de vrijwilligers. De bestuursvoorzitter helpt mee als verkoopvrijwilliger op zaterdagen. Het bestuurslid John van Dorst doet het tuinonderhoud op de molenbelt. Oud-bestuurslid Ineke Kramer print steeds de stickervellen voor het verkoopteam. Bestuurders hartelijk dank voor hun inzet ook in 2022!

Het bestuur bestaat eind 2022 uit:

Michel Berkhout, voorzitter
Louis van Wijhe, secretaris
Steef Pors, penningmeester
John van Dorst, lid
vacature

V. De techniek

1. Regen

Als beloofd bij de inleiding moet er ook iets over de technische staat worden verteld. Al aangehaald is dat de voegen in 2021 zijn uitgebikt en daarbij is veel siliconen verwijderd. Die was ingebracht ruim dertig jaar geleden in de hoop de regen buiten te houden. Dat werkt niet – in tegendeel zelfs. De siliconen vormden juist een uitstekende brug voor waterdoorslag. Nu is in 2021 veel verwijderd, maar bij de voor- en de najaarsregens bleek dat het regenwater nog steeds door de muur slaat. Dat gebeurt vooral aan de zuid-westzijde:

Het is zuur om te constateren dat met het vervangen van de voegen de molen nog steeds niet waterdicht is. De wanden zien er schoon en fris uit, dat moet gezegd. Maar de investering was fors en de verwachting dat we de binnenruimte droog zouden kunnen gebruiken is ijdel gebleken. Dat vinden wij een probleem:

1. Vocht is op termijn slecht voor het houtwerk en werkt daarmee kostenverhogend voor het groot onderhoud.
2. Dat is ook met het oog op de voedselveiligheid een toenemend risico en als logisch gevolg daarvan kunnen de verkoopcijfers teruglopen.

Wat nu te doen?

Het zou enorm helpen om de geplande kalktoevoer in de buitenmuur nu uit te voeren en de binnenwand te berapen.

2. Wieken

De roeden zijn in Schiedam vervaardigd en in oktober aan de molen gehangen. Zo simpel als het klinkt, het was een enorm karwei. Eerst al het bijeenbrengen van de fondsen eind 2021. Daar is bovenstaand al het nodige over gemeld.

En dan de techniek.

Met behulp van een kraan heeft de molenmaker de roeden in de as gestoken en zijn ze vervolgens opgehekt.

De foto's vertellen beeldend wat er is gebeurd.

De beginsituatie:

De oude roeden hangen nog, de heklatjes zijn er inmiddels afgehaald.

De oude zwartgeverfde roeden hangen er nog in, de nieuwe roeden liggen langs de Waal. (links)

De kraanmachinist takelt de oude roede eruit (rechts)...

...en plaatst de eerste nieuwe roede in de oorspronkelijke gele kleur terug.

Overzichtfoto nogmaals, zodra de tweede roede eruit getakeld wordt.

De molenmaker slaat de wiggen vast zodat de roeden niet meer kunnen bewegen. Door het staal dreunen de slagen over het water.

De molenmaker brengt de heklatten aan op het derde end (= uiteinde van een roede) en later worden ook de borden aangebracht.

De zeilen zijn vastgemaakt en de molenaars konden gaan draaien.

In dit laatste kwartaal hebben de wieken toch nog 43.245 omwentelingen gemaakt.

3. Vooruit kijken

- We willen in mei 2023 het 200 + 1 jaar vieren.
- Onderhoud aan de molenstomp wordt uitgevoerd om het regenwater buiten te houden. Het aanbrengen van kalk in de buitenmuur en het berapen van de binnenwand is dringend nodig.
- We willen in 2023 bezoekers en klanten weer gastvrij ontvangen, van advies dienen, het oude ambacht blijven tonen en we streven ernaar dat de verkoopcijfers op peil blijven.

Graag tot ziens op molen de Kersenboom in 2023!

Namens de molenaarsploeg, vrijwilligers en bestuur,

E.G. Bunt
06-02-2023